

El Defensor de l'Estudiant

L'ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA RECONeix...

Dos són els aspectes en els quals alguns funcionaris de l'educació amb certa freqüència presenten dificultats a reconèixer en relació als estudiants amb Superdotació o Altes Capacitats.

D'una banda, a alguns funcionaris els costa reconèixer que el cervell d'aquests nens processa la informació i aprèn d'una manera diferent al cervell dels nens estàndard.

L'altre aspecte que a alguns els costa reconèixer és que per identificar la Superdotació i les Altes Capacitats, es necessita realitzar un diagnòstic clínic del que el sistema educatiu manca de competències per poder realitzar, i els pares posseeixen el dret a la lliure elecció de centre de diagnòstic.

Científicament és sabut que per identificar la Superdotació o Altes Capacitats ja no ens podem basar només en el quocient intel·lectual, sinó que és necessari diagnosticar els processos mentals.

Per tal de conèixer el funcionament cerebral és necessari entrar en el coneixement dels factors neurològics que constitueixen la intel·ligència humana.

Els factors neurològics constitutius de les Altes Capacitats són tan importants que ja existeix a la Universitat Espanyola un Màster, concretament a la Universitat de La Rioja s'imparteix el Màster en Neuropsicologia de les Altes Capacitats que dirigeix la Catedràtica en Psicologia Evolutiva Dra. Silvia Sastre.

Alguns ignorants, -funcionaris de l'educació o no funcionaris de l'educació-, argumenten que la Superdotació o Altes Capacitats no es poden diagnosticar per no ser una malaltia. Això es una falsedat molt nociva.

Evidentment que la Superdotació o Altes Capacitats no constitueixen malaltia, però és fals reduir el concepte diagnòstic a la seva aplicació en les patologies.

Aquest reduccionisme és greument erroni. El diagnòstic i específicament el diagnòstic clínic és prendre coneixement d'una situació clínica o parcialment clínica que no té per què ser patològica

La Guia Científica de les Altes Capacitats assenyala:

«Tan erroni i nociu és a dir que la Superdotació i les Altes Capacitats intel·lectuals són patologies i que per això cal diagnosticar-les, com negar o ignorar l'existència dels seus factors neuropsicològics, i per tant, clínics, inherents, la importància dels quals les Neurociències han posat clarament de manifest, donant lloc al nou paradigma multidimensional».

Aquests nens no només pensen més, amb major intensitat, (diferència intel·lectual quantitativa), sinó que el seu pensament és diferent, coneixen i comprenen d'una forma diferent (diferència intel·lectual qualitativa).

Vegem el que assenyalen els científics, per exemple, la Dra. Silvia Sastre Catedràtica de Psicologia Evolutiva de la Universitat de La Rioja:

«L'alta capacitat intel·lectual es manifesta en uns perfils intel·lectuals multidimensionals de Superdotació o Talent, configurats per diferents components, amb un funcionament diferencial en la resolució de tasques, funcionament executiu i aprenentatge. Això significa que aquestes persones pensen, comprenen, i coneixen de manera diferent quantitativa, però, sobretot qualitativament respecte als aprenents típics».

El llibre: "Alumnat excepcionalment dotat intel·lectualment", editat per la Conselleria d'Educació de la Generalitat de Catalunya en 1990 i distribuït per aquesta Administració educativa a tots els centres de la Comunitat, assenjala la cita del Catedràtic de Psicologia de la Universitat Autònoma de Barcelona Dr, Cándodo Genovart:

"Aquesta consideració tradicional que avaluava la capacitat intel·lectual únicament a partir del Q.I. (un quocient intel·lectual superior a 130) està actualment obsoleta, ja que les actuals teories cognitivistes sobre la intel·ligència substitueixen aquest índex per organitzacions més riques i complexes -d'estructures i funcions- de les capacitats cognoscitives".

Evidentment, el diagnòstic de les estructures i les funcions cerebrals que en el seu moment van substituir a l'obsolet quocient intel·lectual, pertanyen de ple en l'àmbit clínic (Clínic no patològic)

L'Advocada de Granada Dª Belén Ros té raó quan en el seu article "Els Orientadors Escolars ELS EQUIPS D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA", assenjala: "només els metges i els psicòlegs clínics poden realitzar determinades proves diagnòstiques clíniques de caràcter psicològic als menors (per exemple el WISC-IV -vegeu la fulla del manual d'instruccions d'aquest test a la seva pàgina 13 que diu, literalment, que aquest test és un instrument clínic-"

I també encerta quan en el mateix article assenjala: "Així doncs, el primer que haurien de fer els Orientadors, és identificar-se professionalment enfront de l'administrat".

A poc a poc les Administracions Educatives ho van reconeixent.

A l'IV Congrés de Superdotació i Altes Capacitats que va tenir lloc a Madrid els dies 14 i 15 d'Octubre del 2016 en representació del Ministeri d'Educació,

Cultura i Esport, la Dra. Violeta Miguel Pérez - Directora del Centre Nacional d'Innovació i Recerca Educativa del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, Doctora per la Universitat Camilo José Cela -Cum Laudem. Llicenciada en psicopedagogia especialitat "Expert en subjectes excepcionals", reconeix obertament:

«L'alumnat d'alta capacitat té un cervell diferent, processa la informació de forma diferent, emmagatzema la informació de forma diferent, i el més important, recupera la informació de forma diferent».

<http://altascapacidades.es/videos/Violeta%20Miguel%20P%C3%A9rez%20-%20IV%20Congreso%20de%20Superdotaci%C3%B3n%20y%20Altas%20Capacidades-1.mp4>

I la representant del Ministeri afegix:

«Des del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport anem a estar aquí, anem a estar lluitant i treballant per donar resposta educativa.

Haig de dir que per a mi no hi ha gens més injust que donar la mateixa resposta educativa a persones diferents.

Hem de lluitar per això, perquè quan fem un vestit a mesura els alumnes són molt més feliços i se soluciona tot».

<http://altascapacidades.es/videos/violeta%20Miguel%20P%C3%A9rez%20-%20IV%20Congrés%20de%20Superdotaci%C3%B3n%20i%20Altes%20capacidades-2.mp4>

Una altra dificultat d'alguns funcionaris es troba a reconèixer que quan l'escola no ofereix als alumnes d'altas capacitats les mesures educatives legalment establertes que se li han diagnosticat, els generen problemes psíquics, i amb freqüència els impedeixen seguir cursant els estudis. Això, en la mateixa línia que ho ha establert la recerca científica.

Vegem, en primer, lloc el que han establert els científics El Catedràtic de Pedagogia de la Universitat de Barcelona, Dr. Ignasi Puigdellívol ha establert:

«És important que es diagnostiquin als nens i nenes amb les altes capacitats, a fi de poder activar accions educatives, perquè si no moltes d'aquestes persones poden arribar a sofrir problemes de conducta; o bé poden arribar al fracàs escolar – cosa desgraciadament freqüent-; però, la qual cosa és més greu, poden sofrir greus problemes personals d'ordre psiquiàtric, amb la gravetat i el sofriment que això comporta, tal com desgraciadament he pogut constatar en no pocs casos

i tal com ens mostren, també, seriosos estudis sobre el risc de trastorns psiquiàtrics».

Per la seva banda, el Psiquiatre Dr. Miranda Romero, Perit Judicial Psiquiatre, President del Consell Superior d'Experts en Altes Capacitats i President del Consell Europeu de Perits Judicials i Forenses, estableix el principi de causalitat , en els següents termes:

«La situació de l'alumne d'alta capacitat intel·lectual, que no rep la programació i les formes diferents d'aprenentatge que requereix, sinó que, per contra, se li imposen unes altres molt diferents, (els programes, estils i ritmes estàndars) provoca "haver d'esforçar-se permanentment a ser com els altres", (a ser com un no és), haver de "decidir baixar la pròpia capacitat" o haver de "restringir el propi desenvolupament de la seva enorme potencialitat". Això propícia i amb freqüència provoca, a més, de la Disincronia Escolar que interacciona amb la Disincronia Interna, la Síndrome de Difusió de la Identitat, descrit per Otto Kernberg President de la Societat Psicoanalítica Internacional, de tal forma que s'estableix el principi de causalitat - amb caràcter general- entre la situació del superdotat no reconegut com a tal, a l'escola, i d'altra banda, aquestes distorsions cognitives que, com explica el Dr. Heiz Kohut ExPresident de la Societat Psicoanalítica Internacional, constitueixen la causa i el manteniment de la malaltia psíquica, incloent els trastorns de personalitat, podent afirmar, amb caràcter general, que aquesta situació impedeix, en tot cas, l'exercici del dret a rebre una educació orientada al ple i lliure desenvolupament de la seva personalitat».

L'Administració educativa, per la seva banda, també ho ha reconegut i ha establert el principi de causalitat, és a dir, la relació causa-efecte entre la situació de l'alumne d'alta capacitat, que no rep l'educació diferent a l'ordinària que necessita, i, d'altra banda, la seva situació de dany psicològic amb evident risc que això li impedeixi seguir cursant els estudis.

Es tracta de la Resolució de la Conselleria d'Educació del Govern de Madrid de 3 de maig del 2007 en la qual així ho reconeix obertament.

Diu l'Administració Educativa en el primer considerant de la seva resolució:

«Considerant: El diagnòstic de superdotació emès per diferents gabinets psicològics degudament autoritzats, a favor de l'alumne [nom], de 22 anys d'edat en l'actualitat, i amb DNI [nombre]».

L'important és que l'Administració Educativa, encara que en aquest cas sigui tardada, reconegui, com ho ha fet, l'existència d'aquests centres degudament autoritzats per realitzar el diagnòstic.

El segon considerant de la resolució afegeix:

«Considerant: La trajectòria acadèmica de l'esmentat alumne, en el desenvolupament de la qual no s'ha aplicat cap de les possibles mesures establertes legalment per a l'atenció escolar, ni d'enriquiment educatiu ni de flexibilització de l'escolaritat».

En el seu tercer considerant l'Administració Educativa estableix el principi de causalitat, la relació entre el fet de no haver-li aplicat l'educació diferent que com a alumne d'alta capacitat necessitava i els problemes psicosocials que això li va produir i li va impedir seguir els seus estudis de batxillerat. Diu així la Resolució de la Conselleria d'Educació:

«Considerant: Les dificultats psicosocials que aquesta actuació li ha generat i impossibilitat per cursar amb regularitat i finalitzar el batxillerat».

[Veure Resolució de la Conselleria d'Educació de la Comunitat de Madrid](#)

El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, reconeix i sintetitza adequadament l'unànim criteri científic sobre la identificació i les seves diferents fases: la detecció, l'avaluació psicopedagògica i l'imprescindible diagnòstic clínic, en la seva GUIA D'ATENCIÓ A la DIVERSITAT

http://descargas.pntic.mec.es/cedec/atencion_diver/index.html -una "guia" imprescindible per avançar cap a l'educació del segle XXI, concretament, en "Para saber més"
http://descargas.pntic.mec.es/cedec/atencion_diver/contenidos/altascapacidadesintelectuales/para_saber_ms.html el Ministeri, assenyalava:

«La detecció per part de les famílies o del professorat forma part, juntament amb la posterior avaluació psicopedagògica, del procés inicial d'identificació del nen superdotat ; però no és suficient.

Per determinar que un alumne es troba en els àmbits d'excepcionalitat intel·lectual, és imprescindible el diagnòstic clínic de professionals especialitzats».

En estar les paraules: "nen superdotat" en color blau i subratllades, és a dir, en forma d'enllaç, en clicar damunt s'obre una altra pàgina en la qual es pot llegir:

«Identificar al nen superdotat. Només el diagnòstic clínic realitzat per professionals especialitzats determina l'excepcionalitat intel·lectual».

Més a baix amb el títol: "Com s'ha de diagnosticar" apareix molt destacada la frase:

«Per a una bona actuació educativa, és imprescindible un diagnòstic clínic».

També és de destacar el reconeixement del Conseller d'Educació. Junta d'Andalusia, D. Luciano Alonso en la seva intervenció, a la Universitat de Màlaga el 2.10.2014 en què va assenyalar:

«Observar a un nen o nena amb altes capacitats, si m'ho permeten dir-ho, és tota una experiència.

*La seva tremenda curiositat, la forma en què afronten un dilema o **la forma d'aprendre que se sol allunyar de les maneres tradicionals**, qualsevol matís pot revelar-nos que estem davant una criatura extraordinària.*

*No obstant això **aquests petits i aquestes petites s'enfronten en massa ocasions a un entorn en el qual no els comprenen, la qual cosa pot provocar en ells fins i tot inadaptació, o el que seria pitjor: fracàs escolar.***

*Reconeguem-ho!: el diferent de vegades intimida, i, en general, estem més còmodes davant el que ja coneixem en les nostres famílies, en el nostre entorn, i també a les escoles. I, **comprendre com funciona la ment d'un nen amb altes capacitats, requereix un esforç i una dedicació especial dels qui es relacionen amb ell, principalment en l'àmbit educatiu.***

*Per això, és fonamental una labor d'inclusió que els permeti el seu desenvolupament integral com a alumnes, però també com a persones, que han de relacionar-se amb altres en el seu procés de creixement. A més, no oblidem el tremend potencial que posseeixen. No ensenyar-los a potenciar-ho és com negar-se a recollir els millors fruits d'una collita, amb el convenciment que tots els nens, nenes i joves d'Andalusia són iguals i **han d'aconseguir el màxim desenvolupament de les seves capacitats.***

Atenem també a aquells alumnes i alumnes que posseeixen talents simples o talents complexos, sota una idea fonamental: la intel·ligència no pot concebre's com una capacitat vinculada únicament a l'acadèmic, sinó que molt al contrari, ha d'enquadrar-se en l'enfocament de les intel·ligències múltiples on hi ha alumnes que

poden ser excepcionalment brillants en diverses d'elles, sense tenir per això que destacar en el plànol acadèmic. Són més de cinc mil cent els alumnes i alumnes que a Andalusia hem detectat altes capacitats.

*Estem convençuts que l'atenció a aquest alumnat no ha de quedar en mans de docents especialitzats en ells, sinó, molt al contrari, desenvolupar-se en un model d'inclusió que exigeix un treball de **docents polivalents** capaços d'atendre a la diversitat d'interessos, capacitats i motivacions de tot el seu alumnat.*

*Es desenvolupen mesures d'atenció a la diversitat dins de l'aula, com a agrupacions flexibles, activitats d'aprofundiment o enriquiment i **adaptacions curriculars adaptades** a les seves necessitats. **Formes educatives flexibles, que s'adaptin** als alumnes i alumnes que **en moltes ocasions aprenen per vies diferents a les quals ordinàriament s'estableixen a l'escola.***

En aquest punt vull incidir en un aspecte fonamental: recordar que a Andalusia la inclusió és un valor irrenunciable a l'educació».

<http://defensorestudiante.org/Video%20Luciano%20Alonso%202.10.2015.mp4>